

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 2026 р. №

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та
реструктуризацію суб'єктів господарювання

Загальні питання

1. Ці критерії застосовуються Уповноваженим органом з питань державної допомоги (далі – Уповноважений орган) для проведення оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання (далі – державна допомога) і встановлюють умови, за яких така державна допомога є допустимою для конкуренції, відповідність яким не є підставою для її надання та отримання.

2. У цих критеріях терміни вживаються в такому значенні:

дата надання державної допомоги – дата набуття отримувачем права (юридичного факту) на отримання державної допомоги на підставі відповідного нормативно-правового та/або розпорядчого акта, та/або іншого документа, яким надається таке право;

довгострокова економічна життєздатність – здатність суб'єкта господарювання забезпечувати прогнозовану рентабельність капіталу після покриття всіх своїх витрат, включаючи амортизацію та фінансові витрати. У разі реструктуризації суб'єкт господарювання повинен бути здатним конкурувати на ринку за рахунок власних переваг.

EBITDA – фінансовий результат до вирахування витрат на сплату відсотків, податків, зборів (обов'язкових платежів) та до нарахування амортизації;

МСП – суб'єкти мікропідприємництва, малого та/або середнього підприємництва приватної форми власності;

невеликі державні підприємства – суб'єкти господарювання державної та комунальної форми власності, які не є суб'єктами великого підприємництва, але можуть належати до суб'єктів мікропідприємництва, малого та/або середнього підприємництва;

скрутне становище суб'єкта господарювання – стан суб'єкта господарювання, за якого без отримання державної допомоги такий суб'єкт господарювання може припинити здійснення господарської діяльності у короткостроковій або середньостроковій перспективі. Такий стан підтверджується наявністю не менше ніж однієї ознаки, визначеної в пункті 8 цих критеріїв;

сталеливарний сектор – всі види діяльності з виробництва одного або кількох видів продукції, перелік якої наведено у додатку 1 до цих критеріїв.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Кодексі України з процедур банкрутства, Законах України «Про державну допомогу суб'єктам

господарювання», «Про захист економічної конкуренції», «Про торгово-промислові палати в Україні», «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб», «Про фінансову реструктуризацію», «Про критичну інфраструктуру».

3. Державна допомога є допустимою, якщо виконуються умови, встановлені цими критеріями. Державна допомога відповідно до цих критеріїв може надаватися на:

- 1) відновлення платоспроможності;
- 2) реструктуризацію;
- 3) спрощену реструктуризацію.

4. Будь-яка інша державна допомога суб'єктам господарювання, що перебувають у скрутному становищі, не передбачена цими критеріями, може надаватися лише з дотриманням умов цих критеріїв. Якщо іншими визначеними Кабінетом Міністрів України критеріями оцінки допустимості державної допомоги передбачені спеціальні норми щодо оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що перебувають у скрутному становищі, застосовуються спеціальні норми.

Новостворений МСП не вважається таким, що перебуває у скрутному становищі, а отже, може бути отримувачем державної допомоги відповідно до інших визначених Кабінетом Міністрів України критеріїв оцінки допустимості державної допомоги, крім випадків, якщо такий суб'єкт господарювання відповідає ознаці, зазначеній у підпункті 3 пункту 8 цих критеріїв, або якщо іншими критеріями оцінки допустимості державної допомоги передбачено інше.

5. До категорій отримувачів державної допомоги відповідно до цих критеріїв належать суб'єкти господарювання незалежно від організаційно-правової форми чи форми власності, що перебувають у скрутному становищі та:

провадять господарську діяльність у будь-якій сфері, крім вугільної галузі, сталеливарного сектору та банківської діяльності;

не є резидентами та/або не перебувають під контролем резидентів держави-агресора щодо України або до яких застосовуються спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України «Про санкції».

Як виняток державна допомога на відновлення платоспроможності та на спрощену реструктуризацію може надаватися суб'єктам господарювання, які не перебувають у скрутному становищі згідно з пунктом 8 цих критеріїв, але потребують термінової підтримки ліквідності внаслідок дії форс-мажорних обставин.

6. Ці критерії не застосовуються для оцінки допустимості державної допомоги новоствореному суб'єкту господарювання, включаючи МСП.

Новоствореним вважається суб'єкт господарювання протягом перших трьох років після фактичного початку здійснення господарської діяльності незалежно від зміни видів економічної діяльності (КВЕД) або проведення його реорганізації. Після закінчення цього строку державна допомога може бути оцінена щодо її допустимості відповідно до цих критеріїв за умови, якщо:

1) суб'єкт господарювання відповідає хоча б одній із ознак скрутного становища суб'єкта господарювання, зазначених у пункті 8 цих критеріїв, або вимогам пункту 5 цих критеріїв;

2) суб'єкт господарювання не входить до групи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, за винятком випадків, передбачених у пункті 7 цих критеріїв.

7. Державна допомога не може надаватися суб'єкту господарювання, що належить до групи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, за винятком випадків, коли скрутне становище суб'єкта господарювання зумовлене внутрішніми причинами, притаманними його діяльності, і не є результатом розподілу витрат всередині групи, а також таке становище не може бути усунуте групою самостійно.

8. Суб'єкт господарювання вважається таким, що перебуває у скрутному становищі, за наявності хоча б однієї з таких ознак:

1) втрата товариством з обмеженою відповідальністю або акціонерним товариством більш як половини статутного (складеного) капіталу через накопичені збитки (після вирахування накопичених збитків із резервного капіталу та інших складових власного капіталу утворюється від'ємне сальдо, яке перевищує 50% статутного капіталу);

2) втрата повним товариством, товариством з додатковою відповідальністю, командитним товариством внаслідок накопичених збитків більше половини статутного (складеного) капіталу;

3) відкриття щодо суб'єкта господарювання справи про банкрутство (неплатоспроможність) або наявність ознак неплатоспроможності відповідно до законодавства про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом;

4) обсяг балансової заборгованості суб'єкта господарювання (крім МСП) у кожному з останніх двох років більш як у 7,5 разів перевищував обсяг власного капіталу та коефіцієнт покриття відсоткових витрат за EBITDA був нижче 1,0.

Загальні умови надання державної допомоги

9. Державна допомога суб'єктам великого підприємництва підлягає повідомленню як індивідуальна державна допомога.

Державна допомога МСП та/або невеликим державним підприємствам може повідомлятися як програма державної допомоги. Такі програми

державної допомоги мають відповідати умовам, визначеним у пунктах 34–40 цих критеріїв.

10. Надавач державної допомоги має обґрунтувати в повідомленні про індивідуальну державну допомогу, що невиконання своїх зобов'язань суб'єктом господарювання, що перебуває у скрутному становищі, може спричинити суттєві соціальні проблеми або порушення функціонування ринку, зокрема:

1) припинення діяльності суб'єкта господарювання призведе до зростання безробіття в регіоні, де рівень безробіття вже перевищує середній показник по країні, а створення нових робочих місць є ускладненим;

2) існує ризик порушення в наданні життєво важливих послуг, які складно або неможливо відтворити і замінити послугами іншого суб'єкта господарювання;

3) суб'єкт господарювання є системоутворюючим у певному регіоні чи секторі, і припинення його діяльності може призвести до суттєвих негативних наслідків для економіки або стабільності ринку, оскільки інші постачальники не зможуть швидко збільшити виробництво, щоб уникнути труднощів на суміжних ринках або в ланцюгах постачання;

4) існує ризик зупинки безперервного надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес;

5) несприятливі умови на ринках фінансових послуг створюють ризик банкрутства суб'єкта господарювання, яке за результатами незалежного фінансового аналізу є економічно життєздатним;

6) припинення діяльності суб'єкта господарювання призведе до втрати унікальних технічних знань (спеціалізовані знання та досвід, які є результатом тривалого практичного застосування, не мають повних формалізованих аналогів, не можуть бути оперативно відтворені або заміщені та мають визначальне значення для функціонування відповідної галузі чи економіки загалом).

11. Державна допомога може надаватися лише один раз у межах однієї процедури відновлення платоспроможності та/або реструктуризації та/або спрощеної реструктуризації (принцип «один раз і востаннє») незалежно від того, чи визнавалася вона раніше як державна допомога відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання». Якщо суб'єкт господарювання отримав державну допомогу на відновлення платоспроможності, спрощену реструктуризацію або реструктуризацію та пройшло менше 10 років від дати надання державної допомоги або закінчення періоду реструктуризації або реалізації плану реструктуризації (залежно від того, що відбулося пізніше), такий суб'єкт господарювання не може отримати нову державну допомогу згідно із цими критеріями, за винятком:

1) якщо державна допомога на реструктуризацію надається після надання державної допомоги на відновлення платоспроможності в межах однієї процедури реструктуризації;

2) якщо державна допомога на відновлення платоспроможності або державна допомога на спрощену реструктуризацію була надана відповідно до цих критеріїв і не поєднувалася з державною допомогою на реструктуризацію; та

на дату надання державної допомоги передбачалося, що суб'єкт господарювання буде довгостроково економічно життєздатним; та

нова державна допомога на відновлення платоспроможності або реструктуризацію стала необхідна не менше ніж через 5 років унаслідок настання обставин, які не могли бути передбачені на момент розроблення плану реструктуризації та не пов'язані з рішеннями органів управління суб'єкта господарювання або групи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю;

3) у разі настання дії форс-мажорних обставин.

12. Застосування принципу «один раз і востаннє» після надання державної допомоги не залежить від будь-яких змін у структурі власності суб'єкта господарювання або судових чи адміністративних процедур, унаслідок яких зменшено чи списано борги тощо, якщо цей суб'єкт господарювання продовжує здійснювати ту саму господарську діяльність.

13. Якщо державна допомога на відновлення платоспроможності, спрощену реструктуризацію та/або реструктуризацію була надана групі суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, нова державна допомога не може бути надана такій групі або окремим її суб'єктам господарювання, за винятком випадків, передбачених у пункті 11 цих критеріїв.

14. Державна допомога може бути надана групі суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, або іншим її суб'єктам господарювання, крім суб'єкта господарювання у складі такої групи, якому державна допомога вже надавалася. Надавач державної допомоги у повідомленні про державну допомогу має надати відповідні докази, що державна допомога не буде надана суб'єкту господарювання у складі групи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, якому державна допомога вже надавалася.

15. Якщо суб'єкт господарювання придбає активи іншого суб'єкта господарювання, якому надавалася державна допомога на відновлення платоспроможності, та/або реструктуризацію, та/або спрощену реструктуризацію, принцип «один раз і востаннє» не застосовується за умови відсутності економічної спадковості (суб'єкт господарювання не продовжує ту саму економічну діяльність, що і попередній суб'єкт господарювання).

16. Надавач державної допомоги повинен надати Уповноваженому органу інформацію про отриману суб'єктом господарювання державну допомогу на відновлення платоспроможності, спрощену реструктуризацію та/або

реструктуризацію суб'єктів господарювання як частину повідомлення про державну допомогу.

Умови надання державної допомоги на відновлення платоспроможності

17. Державна допомога на відновлення платоспроможності надається з метою тимчасової підтримки ліквідності суб'єкта господарювання, що перебуває у скрутному становищі, на строк, який необхідний для розроблення плану реструктуризації або ліквідації та який не має перевищувати шести місяців.

18. Максимальний розмір державної допомоги на відновлення платоспроможності обмежується розміром державної допомоги, необхідним для тимчасової підтримки ліквідності суб'єкта господарювання, і розраховується надавачами державної допомоги за такою формулою:

$$\frac{(\text{фінансовий результат від операційної діяльності}_t + \text{амортизація}_t - \text{оборотний капітал}_t - \text{оборотний капітал}_{t-1})}{2},$$

2

де t – рік, що передує року повідомлення про державну допомогу або даті надання державної допомоги (у разі відсутності повідомлення про державну допомогу);

$t-1$ – рік, що передує показнику t .

Оборотний капітал розраховується як різниця між оборотними активами та поточними зобов'язаннями суб'єкта господарювання у звітному періоді.

Ця формула застосовується у разі, коли результат є від'ємним числом. У разі якщо результат є додатним числом, надавач державної допомоги має надати обґрунтування та підтвердження, що суб'єкт господарювання перебуває у скрутному становищі відповідно до пункту 8 цих критеріїв.

Державна допомога, розмір якої перевищує результат розрахунку за визначеною формулою, може бути визнана допустимою за умови обґрунтованості такого розміру планом підтримки ліквідності суб'єкта господарювання на наступні 6 місяців.

19. Формами державної допомоги на відновлення платоспроможності є кредити (позики), державні та місцеві гарантії виконання зобов'язань за кредитами (позиками).

Строк дії кредиту (позики) та гарантії виконання зобов'язань за кредитами (позиками) (далі – гарантії) обмежується строком, на який надається державна допомога на відновлення платоспроможності, який не має перевищувати 6 місяців після виплати першої частини коштів або надання гарантії, крім випадків, передбачених у пункті 20 цих критеріїв.

Відсоткова ставка за користування кредитами (позиками) не може бути нижчою від референтної ставки для рейтингової категорії (B) зі стандартним

рівнем забезпечення, визначеної відповідно до порядку визначення обсягу державної допомоги для окремих форм державної допомоги, визначеного Антимонопольним комітетом. Така відсоткова ставка має бути збільшена на 50 базисних пунктів у разі продовження строку дії кредиту (позики) відповідно до підпункту 2 пункту 20 цих критеріїв.

У разі якщо зазначена відсоткова ставка за користування кредитами (позиками) не може вважатися належним показником, зокрема у разі, якщо вона істотно відрізняється від ринкової відсоткової ставки за аналогічними кредитами (позиками), які нещодавно одержував отримувач державної допомоги, така відсоткова ставка може визначатися в інший спосіб, що забезпечує її відповідність ринковим умовам.

20. Не пізніше ніж через 6 місяців після прийняття Уповноваженим органом рішення про допустимість державної допомоги для конкуренції на відновлення платоспроможності, або не пізніше ніж через 6 місяців після виплати першої частини коштів або надання гарантії (у разі відсутності повідомлення про державну допомогу) надавач державної допомоги повинен:

1) надати Уповноваженому органу інформацію про те, що сума кредиту (позики) та відсотки за його користування були повернуті в повному обсязі, та/або інформацію про те, що гарантія була припинена; або

2) у разі якщо суб'єкт господарювання відповідає ознакам скрутного становища (а не лише потребує підтримки ліквідності), подати Уповноваженому органу повідомлення про державну допомогу разом із планом реструктуризації, передбаченим пунктом 23 цих критеріїв. У такому разі державна допомога на відновлення платоспроможності може надаватися до прийняття відповідного рішення Уповноваженим органом. Після затвердження плану реструктуризації та початку його реалізації вся подальша державна допомога вважається державною допомогою на реструктуризацію; або

3) надати Уповноваженому органу інформацію про план ліквідації суб'єкта господарювання у розумний строк без залучення додаткової державної допомоги (у разі прийняття рішення про ліквідацію).

21. Державна допомога на відновлення платоспроможності не може використовуватися для фінансування структурних заходів, зокрема, придбання значних активів, за винятком випадків, коли це необхідно для збереження економічної життєздатності отримувача державної допомоги протягом періоду відновлення платоспроможності суб'єкта господарювання.

Умови надання державної допомоги на реструктуризацію

22. Державна допомога на реструктуризацію може надаватися за умови реалізації плану реструктуризації, що забезпечує відновлення довгострокової економічної життєздатності суб'єкта господарювання та передбачає власний внесок суб'єкта господарювання у фінансування реструктуризації, а також реалізацію заходів щодо усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на конкуренцію. Державна допомога на реструктуризацію

не може обмежуватися лише покриттям збитків суб'єкта господарювання, а має бути спрямована на усунення причин виникнення збитків.

23. План реструктуризації повинен відповідати таким вимогам:

1) забезпечувати відновлення довгострокової економічної життєздатності суб'єкта господарювання у розумний строк на основі реалістичних економічних розрахунків, що виключають подальше отримання державної допомоги, не передбаченої цим планом;

2) передбачати відповідну частку власних витрат (внесків) суб'єкта господарювання на реструктуризацію та відповідні заходи з метою усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на конкуренцію;

3) містити інформацію, наведену в додатку 2 до цих критеріїв;

4) бути поданий надавачем державної допомоги Уповноваженому органу як частина повідомлення про державну допомогу.

24. Відновлення довгострокової економічної життєздатності суб'єкта господарювання має відбуватися переважно за рахунок внутрішніх організаційних заходів суб'єкта господарювання, зокрема, припинення діяльності, яка залишатиметься структурно збитковою у середньостроковій перспективі. План реструктуризації не повинен базуватися на надмірно оптимістичних припущеннях щодо зовнішніх факторів, зокрема змін цін, попиту або пропозиції на відповідних ринках. Також план не може ґрунтуватися на припущенні, що суб'єкт господарювання перевершить своїх конкурентів на ринку або зможе увійти чи розширити діяльність у нових сферах, у яких не має достатнього досвіду чи минулої діяльності, якщо інше належним чином не обґрунтовано з міркувань диверсифікації та забезпечення життєздатності.

25. Період реструктуризації повинен становити від трьох до п'яти років за звичайних умов.

26. До заходів із реструктуризації у плані реструктуризації надавач державної допомоги повинен надати порівняння з альтернативним проектом, який отримувач державної допомоги міг би реалізувати без державної допомоги, яке продемонструє, що суттєві соціальні проблеми або порушення функціонування ринку, зазначені в пункті 10 цих критеріїв, не будуть вирішені або усунені або будуть вирішені або усунені меншою мірою в разі застосування альтернативного проекту.

27. Державна допомога на реструктуризацію надається у будь-якій формі, що є доцільною для реалізації плану реструктуризації та забезпечить відновлення довгострокової економічної життєздатності суб'єкта господарювання.

28. Максимальний розмір державної допомоги на реструктуризацію розраховується та обґрунтовується надавачами державної допомоги і

обмежується мінімальним розміром державної допомоги, необхідної для здійснення реструктуризації, з урахуванням власних фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, його учасників (засновників, акціонерів, пайовиків), субординованих кредиторів, нових інвесторів та групи суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю.

29. Власні витрати (внесок) суб'єкта господарювання на реструктуризацію мають становити не менш як 50 відсотків усіх витрат на реструктуризацію. Власні витрати (внесок) мають бути здійснені за рахунок наявних ресурсів суб'єкта господарювання, без урахування майбутніх прибутків та державної допомоги.

30. Під час реструктуризації має бути забезпечений розподіл відповідальності між учасниками (засновниками, акціонерами, пайовиками), субординованими кредиторами, новими інвесторами, групою суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, та надавачем державної допомоги, зокрема:

1) державна допомога може надаватися лише після того, як збитки будуть повністю покриватися за рахунок учасників (засновників, акціонерів, пайовиків), субординованих кредиторів, якщо це не призводить до непропорційних наслідків. Такі випадки можуть мати місце у разі, якщо розмір державної допомоги є незначним порівняно з власним внеском суб'єкта господарювання у фінансування реструктуризації або якщо доведено, що субординовані кредитори отримали б в економічному вимірі менше, ніж у разі застосування звичайних процедур неплатоспроможності за відсутності державної допомоги;

2) державна допомога, що покращує становище отримувача державної допомоги щодо власного капіталу, має надаватися на умовах, які передбачатимуть, що відповідна (пропорційна внеску) частка майбутнього приросту вартості отримувача державної допомоги належатиме державі з урахуванням обсягу державної участі у власному капіталі порівняно із залишковим власним капіталом суб'єкта господарювання після покриття збитків;

3) протягом періоду реструктуризації має бути обмежений відтік грошових коштів від суб'єкта господарювання до учасників (засновників, акціонерів, пайовиків) та субординованих кредиторів.

31. Надавач державної допомоги забезпечує вжиття відповідних заходів з метою усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на реструктуризацію на конкуренцію, враховуючи:

1) обсяг і форму державної допомоги, обставини, за яких вона надається;

2) частку отримувача державної допомоги на відповідному ринку та інші особливості ринку;

3) ступінь спотворення конкуренції, враховуючи частку власного внеску суб'єкта господарювання на реструктуризацію.

32. Заходи з метою усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на реструктуризацію на конкуренцію можуть мати форму структурних або поведінкових заходів:

1) структурні заходи можуть включати, зокрема, відчуження активів, скорочення виробничих потужностей, зменшення присутності суб'єкта господарювання на ринку, де він матиме значну ринкову частку після реструктуризації. Відчуження активів з метою обмеження спотворення конкуренції має відбуватися протягом терміну дії плану реструктуризації з урахуванням типу та інших характеристик активів.

Продаж активів, припинення збиткових напрямів діяльності, які у будь-якому разі були б необхідними для відновлення довгострокової економічної життєздатності, як правило, не вважатимуться достатніми заходами;

2) поведінкові заходи можуть включати, зокрема, заборону на придбання додаткових активів (крім випадків, коли це є необхідним для відновлення довгострокової економічної життєздатності), заборону реклами, яка демонструє наявність державної допомоги як конкурентну перевагу. Поведінкові заходи застосовуються протягом терміну дії реструктуризації.

33. У разі якщо після прийняття Уповноваженим органом рішення про допустимість державної допомоги для конкуренції виникла потреба у внесенні змін до плану реструктуризації, надавач державної допомоги має подати Уповноваженому органу повідомлення про внесення змін до умов чинної державної допомоги разом з оновленим планом реструктуризації. Оновлений план реструктуризації має забезпечувати відновлення довгострокової економічної життєздатності суб'єкта господарювання та:

1) у разі збільшення загальних витрат на реструктуризацію частка власних витрат (внесків) суб'єкта господарювання повинна бути пропорційно збільшена;

2) у разі збільшення витрат на реструктуризацію повинні бути переглянуті заходи з метою усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на конкуренцію;

3) якщо заходи з метою усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на конкуренцію є менш обтяжливими або відкладаються на пізніший термін, розмір державної допомоги має бути відповідно зменшений;

4) якщо застосування заходів з метою усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на конкуренцію було відкладено з причин, що не залежать від суб'єкта господарювання або надавача державної допомоги, розмір державної допомоги може не зменшуватися відповідно до підпункту 3 цього пункту;

5) якщо надавач державної допомоги вважає, що зобов'язання, встановлені в рішенні Уповноваженого органу, повинні бути переглянуті, розмір державної допомоги може бути відповідно переглянутий.

Умови щодо програм державної допомоги для МСП та невеликих державних підприємств

34. Суб'єкти МСП та невеликі державні підприємства можуть отримувати державну допомогу на відновлення платоспроможності, реструктуризацію або на спрощену реструктуризацію в межах програм державної допомоги з урахуванням особливостей, встановлених цим розділом.

Програми державної допомоги повинні визначати максимальний обсяг державної допомоги, що надається одному суб'єкту господарювання, який не має перевищувати 10 000 000 євро, визначений за офіційним валютним курсом, встановленим Національним банком України на дату надання державної допомоги, з урахуванням будь-якої іншої державної допомоги з інших джерел.

35. Надавач державної допомоги має обґрунтувати в повідомленні про програму державної допомоги, що невиконання своїх зобов'язань суб'єктами МСП та невеликими державними підприємствами може спричинити соціальні проблеми або порушення функціонування ринку, зокрема:

1) припинення діяльності інноваційного МСП або МСП, щодо якого на підставі об'єктивних показників (зокрема динаміки виручки, інвестицій, технологічних рішень, розширення клієнтської бази або бізнес-моделі) є обґрунтовані підстави вважати, що МСП у перспективі здатний здійснювати суттєвий конкурентний тиск на інших учасників ринку;

2) припинення діяльності суб'єкта господарювання, залученого до ланцюгів постачання та створення доданої вартості разом з іншими суб'єктами господарювання, зокрема іншими МСП;

3) банкрутство або несприятливі умови на ринках фінансових послуг призведуть до банкрутства суб'єкта господарювання, який за результатами незалежного фінансового аналізу є економічно життєздатним.

36. Державна допомога на відновлення платоспроможності має відповідати умовам, зазначеним у пунктах 17–21 цих критеріїв. Державна допомога на відновлення платоспроможності надається на термін не більше ніж 6 місяців, до закінчення якого:

1) надавач державної допомоги має погодити план реструктуризації або ліквідації; або

2) отримувач державної допомоги повинен надати надавачу державної допомоги спрощений план реструктуризації; або

3) сума кредиту (позики) та відсотки за його користування повернуті у повному обсязі та/або гарантія припинена.

37. Державна допомога на реструктуризацію повинна відповідати умовам, зазначеним у пунктах 22–28, 30–33 цих критеріїв.

Власні витрати (внесок) суб'єктів господарювання на реструктуризацію мають, щонайменше, становити:

для суб'єктів малого підприємництва та мікропідприємництва – 25 відсотків усіх витрат на реструктуризацію;

для суб'єктів середнього підприємництва – 40 відсотків усіх витрат на реструктуризацію.

Власні витрати (внесок) мають бути здійснені за рахунок наявних ресурсів суб'єкта господарювання, без урахування майбутніх прибутків та державної допомоги.

38. Державна допомога на спрощену реструктуризацію має відповідати умовам, зазначеним у пунктах 41–42 цих критеріїв.

39. Державна допомога на відновлення платоспроможності, реструктуризацію або на спрощену реструктуризацію має відповідати загальним умовам надання державної допомоги, зазначеним у пунктах 9–16 цих критеріїв, та принципу «один раз і востаннє», за винятком, якщо державна допомога на спрощену реструктуризацію надається після надання державної допомоги на відновлення платоспроможності в межах однієї процедури реструктуризації.

40. Надавачі державної допомоги не зобов'язані вживати заходи з метою усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на конкуренцію у разі, якщо отримувачами державної допомоги є суб'єкти малого підприємництва та/або мікропідприємництва, якщо інше не передбачено законом. Як правило, такі підприємства не повинні збільшувати свою виробничу потужність під час реструктуризації.

Умови надання державної допомоги на спрощену реструктуризацію

41. Державна допомога на спрощену реструктуризацію надається для підтримки ліквідності з метою сприяння здійсненню реструктуризації, яка призведе до відновлення економічної життєздатності суб'єкта господарювання. Така державна допомога може надаватися лише суб'єктам МСП та невеликим державним підприємствам у межах програм державної допомоги за дотримання таких умов:

1) формами державної допомоги на спрощену реструктуризацію є кредити (позики), державні та місцеві гарантії виконання зобов'язань за кредитами (позиками);

2) відсоткова ставка за користування кредитами (позиками) не може бути нижчою від референтної ставки для рейтингової категорії (В) зі стандартним рівнем забезпечення, визначеної відповідно до порядку визначення обсягу державної допомоги для окремих форм державної допомоги, визначеного Антимонопольним комітетом. Така відсоткова ставка має бути збільшена на 50 базисних пунктів після 12 місяців з дати надання державної допомоги на спрощену реструктуризацію (без урахування періоду відновлення платоспроможності).

У разі якщо зазначена відсоткова ставка за користування кредитами (позиками) не може вважатися належним показником, зокрема у разі, якщо вона істотно відрізняється від ринкової відсоткової ставки за аналогічними кредитами (позиками), які нещодавно одержував отримувач державної допомоги, така відсоткова ставка може визначатися в інший спосіб, що забезпечує її відповідність ринковим умовам;

3) державна допомога на спрощену реструктуризацію надається на строк не більше 18 місяців, без урахування строку державної допомоги на відновлення платоспроможності. До закінчення цього строку надавач державної допомоги має погодити план реструктуризації або план ліквідації суб'єкта господарювання або кредит (позика) має бути погашений, а державна та місцева гарантії – припинені;

4) отримувач державної допомоги на спрощену реструктуризацію має підготувати спрощений план реструктуризації, який має бути погоджений надавачем державної допомоги не пізніше ніж через 6 місяців після надання отримувачу в розпорядження державної допомоги на спрощену реструктуризацію, без урахування строку державної допомоги на відновлення платоспроможності. Спрощений план реструктуризації повинен містити, зокрема, інформацію про заходи, які суб'єкту господарювання потрібно вжити для відновлення своєї довгострокової економічної життєздатності без отримання в майбутньому державної допомоги.

42. Максимальний розмір державної допомоги на спрощену реструктуризацію розраховується надавачами державної допомоги за такою формулою:

$$(\text{фінансовий результат від операційної діяльності}_t + \text{амортизація}_t - (\text{оборотний капітал}_t - \text{оборотний капітал}_{t-1})) \times 1,5,$$

де t – рік, що передує року повідомленню про державну допомогу або даті надання державної допомоги;

$t-1$ – рік, що передує показнику t .

Оборотний капітал розраховується як різниця між оборотними активами та поточними зобов'язаннями суб'єкта господарювання у звітному періоді.

Ця формула застосовується в тому разі, коли результат є від'ємним числом.

Державна допомога, розмір якої перевищує результат розрахунку за визначеною формулою, може бути визнана допустимою за умови обґрунтованості такого розміру планом підтримки ліквідності суб'єкта господарювання на наступні 18 місяців.

Умови щодо державної допомоги суб'єктам господарювання, які надають послуги, що становлять загальний економічний інтерес

43. Для здійснення оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання, які надають послуги, що становлять загальний економічний

інтерес, застосовуються вимоги, передбачені цими критеріями, з урахуванням особливостей, встановлених цим розділом.

44. Під час оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання, які надають послуги, що становлять загальний економічний інтерес, береться до уваги вся державна допомога, отримана таким суб'єктом господарювання, зокрема, у формі компенсації за надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

Така компенсація не враховується при розрахунку власних витрат суб'єкта господарювання на реструктуризацію відповідно до пунктів 29 і 37 цих критеріїв.

45. Суб'єкт господарювання, який надає послуги, що становлять загальний економічний інтерес, може вважатися економічно життєздатним у разі, якщо він залежить від отримання компенсації за надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, за умови, що зобов'язання надавати послуги, що становлять загальний економічний інтерес, набрало чинності до або під час періоду реструктуризації та дотримуються умови, наведені у відповідних критеріях оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, визначених Кабінетом Міністрів України.

46. Якщо державна допомога на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання, які надають послуги, що становлять загальний економічний інтерес, не відповідає умовам цих критеріїв, така державна допомога може бути визнана допустимою у разі, якщо вона обґрунтовано необхідна для забезпечення безперервності надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, до дня покладення на іншого суб'єкта господарювання зобов'язання надавати такі послуги.

Надавач державної допомоги при цьому повинен обґрунтувати, що державна допомога обмежена сумою і строком, які необхідні для забезпечення надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, іншим суб'єктом господарювання.

Умови щодо прозорості надання державної допомоги

47. Після прийняття рішення про надання державної допомоги надавач державної допомоги на власному офіційному веб-сайті оприлюднює таку інформацію:

- мета і форма державної допомоги;
- підстави надання державної допомоги;
- період надання державної допомоги;

найменування або ім'я отримувача державної допомоги, категорія (мікро, мале, середнє або велике підприємництво) та вид його господарської діяльності або економічна сфера;

загальний обсяг державної допомоги та її частка в загальному бюджеті діяльності чи робіт, на які надається державна допомога.

Надавач державної допомоги забезпечує зберігання зазначеної інформації протягом 10 років.

ПЕРЕЛІК
видів продукції сталеливарного сектору

1. Чавун і феросплави: чавун для виробництва сталі, ливарного виробництва та інші види чавуну; чавун дзеркальний та високовуглецевий феромарганець, не включаючи інші види феросплавів.

2. Сировина та напівфабрикати із заліза, нелегованої та легованої сталі: рідка сталь, розлита або не розлита у зливки, включаючи зливки для кування; напівфабрикати: блюми, білети та сляби; листові та жерстяні прутки та бруски; гарячекатаний прокат у рулонах (широкі смуги), за винятком виробництва рідкої сталі для лиття суб'єктами малого та середнього підприємництва.

3. Гарячекатані готові вироби із заліза, нелегованої та легованої сталі: рейки, шпали, накладки, підкладки, балки, важкі профілі висотою 80 міліметрів і більше, шпунтові палі, прутки та профілі висотою менш як 80 міліметрів і плоский прокат шириною менш як 150 міліметрів, дротяний стрижень, труби круглі та квадратні, гарячекатані стрічки та штрипси (включаючи трубні штрипси), гарячекатані листи (з покриттям або без покриття), плити та листи завтовшки 3 міліметри і більше, універсальні плити шириною 150 міліметрів і більше, за винятком дроту та виробів з дроту, блискучих прутків та чавунного литва.

4. Холоднокатані готові вироби: полуджена жерсть, жерсть з матовим покриттям, чорна жерсть, оцинковані листи, інші покриті листи, холоднокатані листи, електротехнічні листи та смуги для полудженої жерсті, холоднокатані пластини (у рулоні та у смузі).

5. Труби: усі безшовні сталеві труби, а також зварні сталеві труби з діаметром понад 406,4 міліметра.

**Орієнтовний зміст
плану реструктуризації**

1. Інформація про отримувача державної допомоги.
2. Інформація про ринки, на яких здійснює діяльність отримувач державної допомоги.
3. Опис соціальних проблем або порушень функціонування ринку, на вирішення або усунення яких спрямована державна допомога. Порівняння з альтернативним проектом, який отримувач державної допомоги міг би реалізувати без державної допомоги. Обґрунтування, що відповідні цілі не будуть досягнуті або будуть досягнуті меншою мірою в разі реалізації альтернативного проекту.
4. SWOT-аналіз, що включає аналіз внутрішніх (сильних і слабких сторін) та зовнішніх факторів (можливостей і викликів) і опис причин виникнення скрутного становища отримувача державної допомоги (зокрема оцінку недоліків бізнес-моделі або системи корпоративного управління, що спричинили скрутне становище суб'єкта господарювання, а також заходів та управлінських рішень, за допомогою яких можна було б уникнути скрутного становища).
5. Опис можливих планів подолання скрутного становища отримувача державної допомоги та порівняння цих планів щодо необхідного обсягу державної допомоги та очікуваних результатів реалізації цих планів.
6. Перелік заходів реструктуризації, зокрема, реорганізація та оптимізація діяльності суб'єкта господарювання, припинення збиткових видів господарської діяльності, реорганізація існуючих напрямів господарської діяльності, які можуть знову стати рентабельними, освоєння нових напрямів господарської діяльності, фінансова реструктуризація.
7. Опис заходів державної допомоги (зокрема детальна інформація про форми, суми державної допомоги), обґрунтування, що ці заходи є належними для подолання скрутного становища отримувача державної допомоги.
8. Опис процесу реалізації плану реструктуризації з метою відновлення довгострокової економічної життєздатності суб'єкта господарювання, включаючи графік реалізації заходів і розрахунок витрат за кожним етапом.
9. Бізнес-план, що містить фінансові прогнози на найближчі 5 років і демонструє відновлення довгострокової економічної життєздатності суб'єкта господарювання.
10. Демонстрація відновлення довгострокової економічної життєздатності суб'єкта господарювання як за базовим, так і за песимістичним сценарієм з відповідним обґрунтуванням на підставі аналізу ринку та аналізу чутливості.

11. Власні витрати суб'єкта господарювання, заходи щодо розподілу фінансового тягаря, що забезпечує зменшення обсягу державної допомоги до необхідного мінімуму шляхом здійснення отримувачем державної допомоги власного внеску для відшкодування витрат на реструктуризацію.

12. Заходи з метою усунення або мінімізації негативного впливу державної допомоги на конкуренцію.
